

Sygn. akt I PKN 75/96

## W Y R O K

### W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 lutego 1997 r.

Sąd Najwyższy - Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych - w składzie następującym:

Przewodniczący SSN - Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca)

Sędziowie SN - Kazimierz Jaśkowski

- Walerian Sanetra

Protokolant: Zofia Zakrzewska

z udziałem prokuratora Prokuratury Krajowej Witolda Bryndy

po rozpoznaniu w dniu 6 lutego 1997 r.

sprawy z powództwa Donaty Rodeckiej-Ratajczak

przeciwko Sądowi Rejonowemu w Kaliszu

o zapłatę

na skutek kasacji Ministra Sprawiedliwości S/C VII P 5320/927/95

od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w

Poznaniu

z dnia 19 października 1994 r., sygn. akt VI Pr 293/94

**1. u c h y l a zaskarżony wyrok oraz poprzedzający go wyrok Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Środzie Wielkopolskiej z dnia 27 września 1994 r., sygn. akt P 157/94 w punkcie I i III w częściach dotyczących wynagrodzenia za okres od dnia 10 marca 1992 r. do dnia 31 maja 1992 r. i w tym zakresie przekazuje sprawę**

**Sądowi Rejonowemu-Sądowi Pracy w Środzie  
Wielkopolskiej do ponownego rozpoznania.  
2) o d d a l a kasację w pozostałej części.**

**U z a s a d n i e n i e**

Donata Rodecka-Ratajczak wniosła pozew przeciwko Sądowi Rejonowemu w Kaliszu o zasądzenie kwoty 11.021.490 zł (przed denominacją) w tym kwoty 4.891.200 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za I kwartał 1992 r., 5.206.800 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za kwiecień i maj 1992 r. i kwoty 863.430 zł tytułem wyrównania nagrody z zakładowego funduszu nagród za 1992 r.

Strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości.

Sąd Rejonowy w Środzie Wielkopolskiej wyrokiem z dnia 27 kwietnia 1994 r. (sygnatura akt IV P 157/94) zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 10.907.430 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia za pracę za okres od 1 stycznia do 31 maja 1992 r. z odsetkami, oddalił powództwo w pozostałej części i orzekł o rygorze natychmiastowej wykonalności.

W uzasadnieniu Sąd Rejonowy wskazał, że wynagrodzenie powódki - sędziego Sądu Rejonowego w Kaliszu określa ustawa z 20 czerwca 1985 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej z 25 września 1990 r. w sprawie wynagrodzenia sędziów sądów powszechnych oraz asesorów i aplikantów sądowych (Dz. U. Nr 66, poz. 392) oraz obwieszczenia Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego ogłaszające wysokość przeciętnego wynagrodzenia w sferze produkcji materialnej w gospodarce narodowej w poszczególnych kwartałach.

Sąd Rejonowy uznał za niezgodny z Konstytucją przepis art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 83) odwołując się do argumentacji zawartej w orzeczeniu Trybunału Konstytucyjnego z dnia 29 stycznia 1992 r. (K 15/91) dotyczącym art. 4 ust. 1 ustawy z dnia 16 października 1991 r. o wynagrodzeniach w sferze budżetowej w 1991 r.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Poznaniu wyrokiem z dnia 19 października 1994 r. oddalił rewizję pozwanego od omówionego wyroku. Sąd ten uznał, że przepis art. 71 § 1 i § 2 u.s.p. oraz jego wykładnia dokonana przez Trybunał Konstytucyjny muszą prowadzić do wniosku, iż niedopuszczalne jest ustalenie

odmiennych zasad wynagradzania niż określone w art. 71 usp, albowiem prowadzi to do naruszenia ochrony wynagrodzenia sędziego.

Przepis art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r. jako sprzeczny z art. 71 usp nie może wywierać skutków prawnych, albowiem narusza prawo sędziego do wynagrodzenia, które zostało ustalone w ustawie kreującej jego stosunek pracy. Sąd Wojewódzki powołał się przy tym dodatkowo na przepis art. 18 k.p.

Minister Sprawiedliwości wniósł kasację od omówionego wyroku powołując się na art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego, rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej - Prawo upadłościowe i Prawo o postępowaniu układowym, Kodeksu postępowania administracyjnego, ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 43, poz. 189). Podniósł zarzuty rażącego naruszenia art. 3 § 2 k.p.c. (w brzmieniu sprzed 1 lipca 1996 r.), art. 16 pkt 6 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r., art. 28 i 37 pkt 1 ustawy budżetowej na rok 1992 oraz naruszenia interesu Rzeczypospolitej Polskiej i wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku oraz poprzedzającego go wyroku Sądu Rejonowego-Sądu Pracy w Środzie Wielkopolskiej z dnia 27 kwietnia 1994 r. sygn. akt IV P 157/94 w części uwzględniającej powództwo w pkt I oraz pkt III i przekazanie sprawy w tym zakresie temu ostatniemu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja wniesiona na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie K.p.c. (czyli na podstawach i w terminach przewidzianych dla rewizji nadzwyczajnej) podlega rozpoznaniu zgodnie z przepisami o kasacji.

W rozpoznawanej sprawie kasację należało uznać za uzasadnioną w znacznej części.

W 1992 r. wysokość wynagrodzenia powódki była różnie ukształtowana w okresach: od dnia 1 stycznia do dnia 9 marca i od dnia 10 marca do dnia 31 maja.

Według art. 16 pkt 2 ustawy z dnia 25 stycznia 1992 r. o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r. (Dz. U. Nr 21, poz. 83), do czasu uchwalenia ustawy budżetowej na 1992 r. do ustalenia wynagrodzenia zasadniczego sędziów Sądu Najwyższego, sędziów sądów powszechnych i prokuratorów stosuje się przeciętne

wynagrodzenie w sferze produkcji materialnej w pierwszym kwartale 1991 r. Orzeczeniem z dnia 30 listopada 1993 r., sygn. K 18/92 (OTK 1993 r. cz. II poz. 41) Trybunał Konstytucyjny uznał ten przepis za sprzeczny z Konstytucją w zakresie odnoszącym się do czasu przed jego wejściem w życie. W obwieszczeniu z dnia 15 czerwca 1994 r. (Dz. U. Nr 74, poz. 338) Prezes Trybunału ogłosił utratę mocy obowiązującej omawianego przepisu w zakresie odnoszącym się do czasu przed jego ogłoszeniem w Dzienniku Ustaw. Obejmuje to okres od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 9 marca 1992 r. , gdyż ustawa o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r. została ogłoszona w Dzienniku Ustaw Nr 21 z dnia 10 marca 1992 r. Oznacza to, że we wskazanym wyżej okresie powódka nabyła prawo do wynagrodzenia w wysokości wynikającej z art. 71 prawa o ustroju sądów powszechnych. Wynagrodzenie to powinno być ustalone na podstawie przeciętnego wynagrodzenia w sferze produkcji materialnej w gospodarce narodowej bez wypłat z zysku w I kwartale 1992 r. (tak uchwała Trybunału Konstytucyjnego z dnia 17 lutego 1993 r., sygn. W 4/92 - Dz. U. Nr 17, poz. 81, OTK 1993 r. cz. I poz. 15).

W okresie od dnia 10 marca 1992 r. do dnia 31 maja 1992 r. powódka nabyła prawo do wynagrodzenia określonego w art. 16 ust. 2 ustawy o zasadach gospodarki finansowej państwa w 1992 r.

W odniesieniu do okresu, w którym ustawa szczególna określała podstawę obliczania wynagrodzenia powódki odmiennie, niż art. 71 Prawa o ustroju sądów powszechnych, zaskarżony wyrok i poprzedzający go wyrok Sądu I instancji są sprzeczne z prawem, z wyjątkiem okresu od dnia 1 stycznia 1992 r. do dnia 9 marca 1992 r.

Trybunał Konstytucyjny we wspomnianym orzeczeniu z 30 listopada 1993 r. zakwestionował jedynie retroaktywność opisanej ustawy, a nie samą zasadę ustalenia wynagrodzenia sędziów odmiennie niż w ustawie o u.s.p.

Z tych wszystkich względów należało orzec jak w sentencji na mocy art. 393<sup>12</sup> § 1 i art. 393<sup>13</sup> § 1 k.p.c. w związku z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 1 marca 1996 r. o zmianie Kodeksu postępowania cywilnego..., dzieląc poglądy wyrażone już wielokrotnie w orzecznictwie Sadu Najwyższego, np. w wyroku z 11 lipca 1996 r. I PRN 103/96 (dotąd nie publikowanym).